

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Províncies un mes 0'25 Ptas.
Estranjé un any 6'00 "
Número corrent 5 cénts.
No retornám ets originals.

Direcció y Redacció: Arabí G-pral.
Buzón: Kiosco de G. Lirola.-Borne

Directó, Administradó y Propietari
ES MASCLE ROS

SETMANARI BILINGÜE INIMICH DE SES PENES Y AMICH D'ES BON HUMÓ

En el tranvía

Para que se entere el Sr. D. Rafael Rebassa de Rodríguez

Una joven señora, sube en el tranvía que circula por nuestra querida ciudad mallorquina, llevando en brazos a una pequeña criaturita, que aun no contará más que unas tres o cuatro semanas de existencia en este mundo de conveniencias propias.

A duras penas consigue ganar la plataforma; su pálido semblante y la inseguridad de sus pasos reflejan al observador más indolente, que aquella joven padece una gran debilidad, que aquella criatura que sostiene es recién nacida, que aquella mujer acaba de ser madre.

Penetra dentro el coche y ve con angustia que los asientos están todos ocupados, en su mayoría por caballeros.

En la plataforma anterior cruza un airecillo glacial, imposible de resistir tanto por la madre convaleciente como menos por la débil criatura.

Indecisa, atraviesa el pasillo; y todos los caballeros demuestran sus corteses sentimientos con una impasibilidad e indiferencia más glacial que el aire que hiela allá fuera. Un señor, al parecer respetable, la mira sonriendo; pero con una mirada tan insolente que lastima y ofende a la joven madre.

En esto se presenta el cobrador y cumpliendo con su deber y obligación la dice en esta forma:

—Señora: si no hay asientos libres, tenga la bondad de salir afuera.

—Considere que no puedo tenerme casi.

—Pues agarrese a las varillas de los cristales.

Pálida temblorosa y confusa por la emoción, pasa a la plataforma posterior donde encuentra un caballero y dos señoras que hablan sobre el derecho propio de algunos señores y de la frescura.... del tiempo.

La débil madre intenta inútilmente, asegurarse de los movimientos del coche, con la espalda apoyada, pues; las manos las tiene ocupadas en sostener al fruto de sus entrañas.

Un sudor frío empieza a bañarle el rostro, con gran esfuerzo procura conservar el equilibrio, las piernas le flaquean por momentos siguiéndole un temblor general.

—¿Qué tiene V., señora, no se encuentra bien? le pregunta una de las presentes.

—Nada.... un poco de mareo.... En este instante un brusco movimiento del tranvía hace oscilar su debilitado cuerpo, que hubiera caído a no haberla sujetado a tiempo aquellas amables señoras.

Entonces una mujer anciana se apresura a levantarse de su asiento diciendo:

—Siéntese aquí, que yo aunque vieja estoy buena y llegaré de pie.

—Gracias..., balbuceó la joven,.... gracias, que buena es V.

Y ahora diré al Sr. Rafael Rebassa de Rodríguez, que un servidor, no pretende dar a nadie lecciones de urbanidad porque la que sé para mí es muy escasa, pero que tampoco le buscaré a V. para que me las dé.

Lo que pretendo, es decirle que se distinguir lo que debe hacer un caballero cuando se presenta un caso de galantería, de cortesía o de HUMANIDAD y que en todos los puntos civilizados, siempre se da la preferencia a las señoras.

Siempre a sus órdenes s. s. s. q. b. s. m.

JAIME PALMER ESCALAS

¡Vaje un pás!

Na Mari Ayna, feya feina a Son Punxa (dues hores lluny d'es poble), y per axó hey anave montada demunt en «Jelat» que era un ase ximple, fort de cuiró, fort de cames, fort de barrám, y en fin, fort de tpt.

Igualment heu feya es seu vehinat (en Colau) que anava montat demunt na «Paloni» que era una somera ximple, jove y amb so pel mos fi, que es d'un ca lle.... bré.

Divenres de la setmana pasada, vejent que s'enni-gulada venia acorrensos, na Mari Ayna sa posá demunt en «Jelat» y a caseua falta jent. A mitján cami, sa posá a ploure de mala manera y no haventhi lloch ahont arrecónarsé, fé aturá en «Jelat» y es posá devall sa seua panxa y axí s'animalet li servía de paraigo.

A n'es poch rato, passá en Colau amb sa pell remuy el cual vejent sa gran idea de na Mari Ayna, botá de

na «Paloni» y també es posá devall sa panxa de sa seua somera.

En «Jelat» cuant vé na «Paloni» tot sa vaalegrá.

—Vaje una idea que has tenguda Mari-Ayna (li deya en Colau).

—Fiet; val mes enjñ que forsa.

—Y tens rahó; si estás bé no et moguis, o no mos mogué, perque jo tampoch no hem bañy.

De pronta y cuant s'aigada era mes forta, surt na Mari Ayna de devall en «Jelat», y posantsé ses mans a s'esquena exclamá:

—¡Mal viatge en Colau y sa somera!

—¿Y are perque surts Mari-Ayna?

—Vuy du ses popes bañades, que s'ase es un mal paraigo.

—¿Vols dí no t'ampare s'aigo?

—Peró plouen garrotades.

CAP VERJO

Sa sesió de s'Ajuntament

Va essé sesió memorable sa que es fé dilluns passat.

En Llompart s'ha demostrat molt elocuent y envidiable.

Cada joch de banderilles que clava en Pou, escarrufa;

s'Alcalde es braóns arrufa y no vá de peladilles.

N'Obraó donant conseis, fent carusses y no amb balde,

convida a n'el señó Alcalde a posá a n'es mals remeis.

En Bisbal no fent s'estern dia que sa destitució de s'actual Governadó

ha d'essé igual p'es Govern Are ja anám per bons fins y es fá saborós es fritt,

¡Cuant heu sebrán per Madrid malahirán es mallorquins!

Tenim un Ajuntament que es com aquell *etrujano*

que cortaba por lo sano pues axí s'ha d'aná rent.

Destituí un Governadó si es bé d'es poble perilla,

es sa cosa mes sencilla si etxisteix una rahó.

Cuant de sa sesió sortiren en Llompart. Pou y Bisbal,

es públich en general a tots tres los aplaudiren.

Peró esperaren amb balde es que no havien votat y es públich impacientat preguntave per s'Alcalde.

Y un que de dedins sorti ben enterat de sa cosa,

demunt es portal sa posa y a n'es públich diu axí:

—Es inútil tal espera si es que esperau ja han sortit.

S'Alcalde y es d'es partit just are han pres per derrera.

ES MASCLE ROS

Carbó fumós d'el Terreno

Diumenje día 6 tenguerem a n'aquest suburbi ahont pareix que tant sols lo señó hey ha de tení cabuda, una banda de *isecarriotes* (vulgo pajesos agafats amb cans) que mos representaren a n'es teatret Jovellanos «Els Reys», «Los Locos», «En Pau Chim Verdolaga», y per colmo de porcada, «Una sogra repelena», representada per un verro.

Tots aquells improvisats héroes de sa barra sa feren dignes d'una tomatigada; però, apesá d'axó ¿creu señó directó que es teatret se vé desanimat? ¡Ca! no señó; tot lo contrari; a n'el Terreno ahont jo ma creya que tothóm era señó, sinó de pesetas al menos de bon gust, com mes bárbaro es s'espectacle que los serveixen mes van a n'es teatret. Allá tenim una compañía d'aficionats, dirigida p'es simpálich Frau, ahont hey figuren en Miserol, es cómich Pau, es célebre Pintoret, en Borraset, N'Alegria, na Beleia y altres joves de bona presenci, que solen posá amb escena obretes bastant bones y que considerant lo que son *ets artistes*, heyá que regoneixa que heu fan bastant bé y al manco no heu destrosen, com es pajesos d'Els Reys, perque cregui señó directó que sa pajesada de diumenje pasat, no tenia consol, aquella presa de pel feta a l'África, pot pesá però a n'El Terreno....

Y no obstante tota sa *bolifarreria* d'El Terreno s'amollá a n'es teatro, ¡no, y que no pasava una rata sense pagá! hasta ets infants de mamella feren escopí.

¿No troba señó Directó que es nostros aficionados d'es poble son mes dignes de que sa jent el sa correspongue amb aquests llenasos, y no que guardin ses peses per aquestas bufonadas?

Voldria que aquest cas servis a n'es terreneros y a ses simpáticas terreneras per entrá en reflexió y no tornin doná lloch a que formin tan bon concepte d'es que vivim a n'El Terreno.

Un civich

Foch y senra d'Alaró

Havent vists una serie d'escrits de diferentes causes firmats per *Un Lleñeté*, ja que noltros hem de menasté llenams qui mos aguantin, lleña menuda que mos ensenga y bones estellas que mos inflamin y aguantin en caló bastant a escaufá es poble d'es fret indiferent en cuant a sa seva administració; hem resolt dirigitmós y asociarmós amb ell si no pot essé personal, escrit y per aixó li deim:

Que estám a son maná sempre que sia a s'objecta antes dit; li feim a sebre que avuy hem assistit a sa reunió y s'ha lletjit un ofici de sa Diputació, sobre sa reclamació d'un veci per afectes d'es repart sobre utilidades, donant conta que li havian fet sa baxa de 16 pesetes, estant acordes per unanimidad que aquesta baxa es injusta, y que sols obeyeix a actes de baxesa caciquil, resolguent posá aquest asunto a n'es muní de ses moltes impertinencies que sufrixen ets Ajuntaments p'es mateixos afectes y per últim, ja sia per favó o perque mos seryesca de bona estella li demanam si voldria aclarirmós s'asunto d'es *Marqués de la Mamerra*, que mos te molt en confusió, perque cuaretjetant dins es llims de sa mateixa olla mos n'han sortits dos de señós que segons diuen no cauen dins es repart general d'es consums; un es mestre B, y el dos es l'amo'n B, per cert, personas que sa seua cuota carregada demunt noltros no está bé.

Aprofitám s'ocasió per saludarté com a compañero apreciat y te estreñen sa má es qui esperen

SA BIBLIOTECA

Nota.—Encare n'hi ha que jugan. Ja hen parlarém.

D'INCA

¡Ja tornám tení sesió!
¿No xerraveu voltros ¡malas llengos! que es nostro Ajuntament sa reuniria única y exclusivament es dia que *San Juan bajará el dedo*?

¿Embusteros! Be es veritat que falta de tant en cuant a reunirse com deu, però ¿que vos importa a voltros si una que altra sesió te intervalos de dues, tres y quatre semanas? ¿No podría darsé es cas que fos amb so projecta de economisá papé sellat y axí resultaria beneficiós p'es fondo comú?

¡Callau! y «Mem sufriu un poch voltross are, que fins aquí havia sufrít un altre» y

MEM

Asisteixen ets señós Alzina.... Alzina D. BER-NAD...., Cortés, Payeras, Morey, Ferrer (D. Rafel), Ferrer (D. Pedro), Llabrés, Martorell, Gelabert, Reus y Truyol.

Lletjida y aprovada s'acta anterió, es concejals que foran agraciats en distintius, carrechs, donan les gracias a sos compañeros de Consistori y tots sense excepció se varen oferí a laborá essent es seu lema:

¡PRO INCA!

obrá en forma justieiera.

¿Será verdad tanta belleza? ¿Acabará de una vegada sa ventiliu asuntos... FORADATS?

Es temps sa cuidada de despegar sa incògnita; y noltros ¡poble pagano! ja a n'es seu día podrém dirí sa nostra.

—Ala amollauvos y administrau es bé comú de sa per tots bevolguda Ciudad Inquera.

¿Seguirá a n'es Consistori sa ventilació d'odis personals, molt però molt fora de lley?

¿No he pregona sempre (y seguirsé pregonand) que s'asunto COTXERIA D'ES GALLETES qui tant m'afecta per essé son propietari, no esper sa resolga mes que amb justici, no aspirand a res de favoritismes? ¿Perque no acorda es nostro Ajuntament apurá responsabilidats si las hay? Per ventura el señó Batle no te a son alcans es medis legals, cridant Arquitecto y empleats que intervengueren amb so tant cacareat frontis?

Justicia per mí, Justicia per ses obres frandulentas de ca mestre Pera Juan Llabrés fent aproximadament dos metros de subterrani devall es carré de Comers, y Justicia per tots aquells que injustament obran.

Llegó la hora que voltros señós Concejals nous qui a n'es Consistori arribau sense desgaste, vos fasséu acreeados de s'admiració de tirios y troyanos,

Arriba pues que Foch y Fum te molts mes desitjos de halagá, que per sa crítica de un o altre per sos modos de obrá ilegal.

Qui es Frare qui prenga candela y rabeu es mes cordial saludo d'es vostre concidadá

LLORENS BELTRAN
BARBÓ

Carbonería Consistorial Lluçmajorera

Es primé de s'añy va essé constituít es nou Ajuntament.

De 17 concejals que consta s'Ajuntament s'hen reuniren nou: 6 idóneos (sense ideas) y 3 mauristas.

A sa sessió de día 5 el señó Calons mos digué que si es mauristas votaren a D. Pedro Mataró per Alcalde, va essé que havien vist amb bons uis (plens de llañes) es 6 mesos que D. Pedro havia estat es cap mes visible de sa Corporació Municipal.

Y es motiu de fe aquella aclaració, era perque es públich no heu interpretats malament y sa cregués, que ells, es mauristas, tenien pactas o alianzas en sos dartistas.

Ets señós Mataró Pere, Mataró Miquel y Mojer y Rabassa feren iguals manifestacions.

Noltros no deim, ni molt menos, que aquests señós faltin a sa veritat, però deim que es nous concejals que acudiren a n'es Consistori es primé de s'añy duyen preparades 7 candidatures cada un, cuyas candidaturas eran tayades en so mateix patró, y de una amb una les tiraren dins s'urna donant per resultat que s'Alcalde, primé, según y tercé Tinent; interventó, primé y según; sindich, yaren essé elegits per nou vots cada un.

¿Qu'és axó señós Calons, jermans Mataró y Mojer, pacta, alianza o trempó?

Señó Calons, es públich que asisteix a ses sessions es mayó d'edad, y es mes difeíl d'enganá, que enganá menós,

Los liberales están que arden; y tot perque es dartistas no los volen entregá quatre costats y un cul.... es gavé.

Fumassa d'Artá

Motivat a sa guerra, ses juguetes que els Reis solen du cada añy a n'es nostros prohombres, han vengudes retrassades per haversé entretengudes a sa frontera italiana, però aximateix ha vengut es sigüent aplech:

P'es nou Batle (l'amo'n Tomeu,) tres hermosos projectes que son: SUBSISTENCIAS, AIGO Y ALUMBRAT.

Per Mestre Andreu, sa vara d'el Califá de la Conchinchina, per cuant es primé demanará es permís perque pugui fe papé. Per Mestre Juan, una granera per aplegá ses colilles per cuant sa torni a n'es copo. A n'el señó Alzina, un rosari de frare per aná a ses sessions. A n'el señó Picó, es nombrament d'expendedó de burlas amb rebaixa de preu. A n'en Llabrés, un cuxí de pel de mosca per poré fe vela a n'es Consistori sense plomarsé es jonois. A n'en Riera, es Siri Pascual per fé llum a D. Pedro cuant lletjesca es brevari. A n'el Sen Amorós, una filoya per filá s'estopa que desenrollarán es parlamentaris a ses sessions. A D. Carrió, una colecció de caretas per aná tots es d'es copo, a sa Rua. A mestre Morey, una Lupa per mirá es que son sevillanos a dins es Gabió o Solleta. A l'amo'n Esteva, un ajedrez per no adormirsé a ses sessions. A mestre Espinosa, una espina de romaguera perque despertis es qui te son. A n'en Nebot, es puesto de concho, perque es ben hora que aumenti de grau y sa llevi ses llañes. A n'ets empleats, un menat de dimissions amb blanc com a prevenció per cuant a D. Pedro li pegui sa mosca. A n'el cándido señor, un escut de nobles de antaño, perque tenga sa verdadera representació. A n'es partit Con ervadó, prudencia y no vulguin aumentá s'arbitri de sa carn, que no es pot menjá de cara. A n'es Lliberals, sa llesencia absoluta perque fan es papé bañat. A n'es Mauristas, un baul perque enterrin per a sempre s'hipocresia. A n'ets Obrés, un bon patró per guí es barco, o sinó, ferá algo prest, un destoralladó per llevá es grampóns a

n'es caparruts y un enfilay de projectes a sa nova junta o es suspenso per incapacitats.

A n'es Poble, un caramull de papeletas, per torná a n'es copo brutal de D. Pedro.

Conquistador 16.--Palma

FOCH y FUM vos fa present que are te en Nadal Ferrer p'es dueños d'establiment billars de lleña potent que no heyá qui los super.

ESTELLICONS

De Felanitx

Día 7 d'aquest mes deixá d'existí, es laboriós comerciant D. Jusep Forteza Valls, gran amich nostro y de tothóm que el tractá, ja que desapareix d'aquest Món sense deixá ningú agraviat.

Acompañám amb el sentiment a sa viuda y a n'es seus fiys, per tan irreparable pérdua.

D'es Plá de na Tesa

Era es disapte d'els Reis y aquests que devien vení d'enfora y tendrien gana, suposám si mataren un bou y per no pagá s'arbitri, s'hen dugueren sa carn embolicada amb sa pell, deixant ses bañes demunt un amatle, propiedad de sa persona mes important y mes culta d'es poble, ja que axí heu demostrá per s'interés que sa prengué fent retirá es dos punzóns y evitá es perill de que es pensassen si sa festa es feya per éll, però alguns sospitaren de certa persona que badocant excomentave es fet.

¡Quina llástima que es Reis no deixassen per un ase que heyá vehinat de s'abre bañut, el cual tot lo día s'exclama que no li havien deixat res per ell. ¿Que volia unes ferradures?

Peró amb vista de tal batre es tres Reis de l'Orient, que may queden malament el ferrarán de ses quatre.

S'Ase d'es Cantó

Persones que pensen amb noltros

Hem estat invitats amb atent B. L. M. p'es President de sa sociedad «Centro Instructivo» de s'Arraval, a sa serie de balls de máscara que donará aquest Carnaval antes d'arribá a sa Corema.

Gustosos acceptám s'invitació d'el señó Paris.

D. Pedro Martínez Rosich, recientemente nombrat Alcalde populá de Palma, mos ha comunicat es seu nombrament, prometentmós que dedicará sa seua autoridad y energía, a n'es bé comú de s'enfangada Palma.

Axí heu esperam d'el ex-senador del Reino.

D. Jusep Colóm Directó de sa Compañía de «Los Reyes Magos», també mos besá ses mans perque enassem a veurerlós representá diumenje passat, a n'es costat de s'Escola Graduada.

Hey anarem y sentím vivament que es públich confongués ets actors que aspiran s'art d'en Morano, amb sos maletas que fomenten s'art d'en Palmira, per lo cual enlloch d'acabá amb batalla de flores, acabá amb lluvia de hortalizas.

¡Paciencia! ¡Mas pasó Jesucristo!

S'Empresa d'es Teatro Lírich, mos ha convidats perque aném a veure s'important Compañía d'Opereta que dirigeix D. Lluís Ballester, la cual ha obtenguts ets exits mes creixents que cap mortal puga havé somiat.

Hey anirém y donarém a coneixa sa seua labor a n'es públich que espera impresions.

De Esporlas

A voltros que vos teniu per lloros y per axó vos pensau poré fé y desfé lo que vos don le gana vos fatj a sebre que si tornau a jugá a rotlets pa sa Vileta, vos hi mireu un poch mes, y no fesseu aquests escañols que feis cuant es rotlet s'acaba fent grapades juntament amb ses atíotes que allá hey venen. Segons sentirem a dí n'hi va havé una d'ellas, que acusava a un de tals joves d'haversé menjat ses cartes que li faltaren a n'es joch y per aixó casi hey va havé cops de nabo.

Avisám a sa dueña de ses cartes que hen torná comprá champañy el posi a mes bon puesto y no hey haurá perill de que li torn aigo.

De Manacó

Diumenje pasat día 6, sa fé a n'es teatro Can Femenias un banquet amb honor a n'es nostre dignísim alcalde lliberal D. Francisco Gomila, es qui va essé servit pa sa acreditada fonda Muntané.

Es nostró gust seria poré fé una reseña d'es banquet, però s'espay d'es periódich no mos ho permet poguent di tant sols que s'acte resultá del tot simpático y entusiasta per cuant tots es señós que feren us de sa paraula estaren molt asertats per lo cual ets aplausos foren grandiosos y s'entusiasme general. M'atrevesch a dí, que may s'havia vist dins Manacó un banquet

tant sensé, tan acabat y en tants de comensals satisfets.

Es poble en general ha demostrat está contentísim de que Don Francesch Gomila ostentás altre vegada sa vara d'alcalde perque gracies a sa esperienci y a n'es desengans, es poble de Manacó, ha pogut veure en provas que el señó Gomila es un homo que estima es poble y que de bondeveras es poble l'estima a ell; sa seva historia política y administrativa, aplastará ses pretensions ridicules d'es primé mal intencionat que en tota sa seva hipocresia y mala fé vulgue fé creure lo contrari.

Corresponsal

De Suje

Ja tenim es nou alcalde y el felicítam.

Are que vé es Carnaval ja sa rumorea de si s'alcalde no voldrá doná permís per fé balls de aferrat. Noltros no creim tal cosa y suposám que s'alcalde sap molt bé que no pot privá aquesta clase de balls, tota vegada que fassin ses cosas be y cumplesquin en ses sevas obligacions.

Si tal divertiment mos priva li retirám sa felicitació que li hem donada a n'es principi y li deim que li donám sa mes completa enhorabona desitjant que el dimoni el sea dugue prest per no veurel mes.

Novell alcalde Bujé vos qui sou inteligent, si dau gust a n'es jovent qu'es axó lo que ha mesté, bona memoria faré d'es vostre comportament, però si anau malament no deixantmós devertí ja comensareu aquí a cremá eternament.

Un aficionad

Plassa de Sant Antoni n. 8

Tant ciudadá com pajés
no el deixeu amb descuit may
ja que es un pintó de pes
y si heu mesté pintá res
duishó a n'en Bartomeu Gay.

Couplets de FOCH y FUM

¡Es en Vergal ¡Es en Vergal
Musica de «Molinero, Molinero,,

Couplet. Mallorca está sense oli
y está es poble de fam que es desespera
esperant que prest voli
cap dret a sa frontera
Estém cuits per devant y per derrera.

Refran. ¡Es en Vergal ¡Es en Vergal
Qui acapara subsistencias
dins un mal ball mos esverga.
¡Es en Vergal!

Couplet. Molts diuen que Mallorca
es sa terra mes noble y mes tranquila.
Diuen que es terra porca
cap porch heyá a la Vila
ni a Ciudad; mal viatge es qui vijila.

Refran. ¡Es en Vergal ¡Es en Vergal etc. etc.

ES MASCLE ROS

**Couplet per la setmana qui vé: «¡TORRÓ!
¡TORRÓ! (Música de «Frú-Frú»).**

NA SAPI (cussa pardiura)

C. P. LL.

Morí diumenje dematí día 6 de Jané, baix de ses rodes d'es botxí tranvia d'aquesta Ciudad.

Es seu deseconsolat dueño amb sos uis plorosos y mes vermeis que nna tomátiga de ramallet, endolat desde sa closca d'es cap fins a ses ungles d'es dits, (es escrivent) suplica a tots es cans que s'enamoraren de sa seua cussa, (amb vida) que cuant vejín passá es tranvia, li lladrin en señal de protesta.

No s'invita particularment.
Es dói sa despedeix diumenje día 13 a mitj día, a devant sa Font de ses Tortugas.

AVIS.—Tots es lectors que tengan es folletí de «Un Viatje a s'Argentina» complet y retayat, poren durló a sa Direcció y los ho encuadernarém. Si los falta cap número el poren adquirir a n'es corrent preu de 5 centims.